

**СПЕЦІАЛЬНИЙ РЕЖИМ ОПОДАТКУВАННЯ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ:
ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ**

Виробництво сільськогосподарської продукції у всі часи було пріоритетним напрямком розвитку економіки України, і це враховувалося законодавцем при оподаткуванні даної діяльності. В межах податку на додану вартість (далі — ПДВ) для сільськогосподарських товаровиробників було передбачено існування спеціального режиму оподаткування діяльності. Однак, наразі внесено зміни до Податкового кодексу України [1] щодо ст. 209, і відповідно скасовано повністю спеціальний режим оподаткування діяльності сільськогосподарських товаровиробників з 1 січня 2017 року.

Тож, в сучасних умовах, у зв'язку з низкою законодавчих змін це питання потребує нового, детального дослідження.

Варто відзначити, що спеціальний режим оподаткування сільськогосподарських підприємств був введений Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо оподаткування сільськогосподарських підприємств та підтримки соціальних стандартів їх працівників в від 24 червня 2004 р. [2].

Спеціальний режим ПДВ був єдиним видом державної підтримки, який здійснювався в автоматичному режимі без втручання держави, що виключало корупційну складову та мало важливе значення у спрощенні податкових відносин у галузі сільського господарства, зменшувало труднощі і витрати на адміністрування податків [6, с. 860].

Згідно зі спеціальним режимом, що існував до 1 січня 2016 р., сума ПДВ, нарахована сільськогосподарським підприємством на вартість поставлених ним сільськогосподарських товарів/послуг, крім підакцизних товарів, за винятком виноматеріалів первинного виноробства, не підлягає сплаті до бюджету та залишається в розпорядженні такого підприємства для відшкодування суми податку, сплаченої (нарахованої) постачальнику на вартість товарів/послуг, основних фондів, придбаних (споруджених) сільськогосподарським підприємством для їх використання у виробництві сільськогосподарської продукції, а за наявності залишку такої суми податку — для інших виробничих цілей [1].

Зазначені суми податку на додану вартість акумулювалися сільськогосподарськими підприємствами на спеціальних рахунках на основі постанови «Про затвердження Порядку акумулювання сільськогосподарськими підприємствами сум податку на додану вартість на спеціальних

рахунках, відкритих у банках» [3].

Ініціатори запровадження спецрежиму у новому ПКУ в 2010 році вважали, що вказаний режим стимулюватиме ріст виробництва в АПК та підвищить соціальні стандарти на селі.

Законом України від 24 грудня 2015 року «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» з 1 січня 2016 року позитивна різниця між сумою податкових зобов'язань звітного (податкового) періоду та сумою податкового кредиту звітного (податкового) періоду, визначена у відсотках від 20 до 85 % до Державного бюджету та залишок у відповідності до відсоткового співвідношення — на спеціальні рахунки в установах банків в залежності від виду товарів та послуг [4].

Проте з 1 січня 2017 року втратила чинність ст. 209 ПКУ, яка регламентувала умови застосування спеціального режиму оподаткування.

Міністерство аграрної політики та продовольства України було противником скасування спецрежиму ПДВ, стверджуючи, що наслідки будуть більш ніж плачевні, оскільки скасування спецрежиму в першу чергу вдарить по малому і середньому агробізнесу і навіть може обвалити сільське господарство.

Спецрежим ПДВ є необхідним для вітчизняних с/г товаровиробників. оскільки це є непряма підтримка галузі. Наслідком переходу сільськогосподарських підприємств на загальний режим обкладання ПДВ стане істотне зниження обсягів виробництва продукції сільського господарства та його занепад.

Збереження пільгового режиму оподаткування дозволить наростити експортний потенціал сільгоспвиробників та переробку продукції, а отже, дасть змогу українським аграріям продавати за кордон не сировину, а готовий продукт. Це, у свою чергу, забезпечить надходження податків до державного бюджету та робочі місця [5, с. 12].

Тому скасування зазначеного виду підтримки сільгосптоваровиробників в Україні є абсолютно неспроможним та, на нашу думку, являється пагубними діями з боку держави відносно цієї категорії виробників.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України : від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України — 2011. — № 13-14, 15-16, 17. — Ст. 112.
2. Про внесення змін до деяких законів України щодо оподаткування сільськогосподарських підприємств та підтримки соціальних стандартів їх працівників : Закон України від 24 черв. 2004 р. № 49 // Урядовий кур'єр. — 2004. — № 169.
3. Про затвердження Порядку акумулювання сільськогосподарськими підприємствами сум податку на додану вартість на спеціальних рахунках, відкритих у банках : постанова Кабінету Міністрів України від 12 січ. 2011 р. // Офіційний вісник України. — 2011. — № 2. — Ст. 108.

4. Про особливості застосування спеціального режиму оподаткування в сільському господарстві у 2016 році: лист ДФС України від 5 січ. 2016 р. № 203/7/9999-19-03-02-17.
5. Мельник Т. О. Основні напрямки державної підтримки розвитку сільського господарства в умовах СОТ / Т. О. Мельник, О. І. Шолудько // Вісник Львівського національного аграрного університету. — 2011. — JV? 1S (1). — С. 1-12.
6. Сарана С. В. Спеціальний податковий режим у сфері сільського і лісового господарства та рибальства // Форум права. — 2012. — № 1. — С. 860-866.

Науковий керівник: к. ю. д о ц е н т Гавриш Н. С.